

Jan Batkowski

Sesja naukowa na temat ochrony zabytków sakralnych

Ochrona Zabytków 29/1 (112), 63-64

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

5. Kamienice przy ul. Krakowskie Przedmieście po odnowieniu elewacji (wszystkie zdjęcia J. Trembecki)

go łączy się z przeprowadzeniem prac rewaloryzacyjnych. W 1973 r. wyburzono zbędne ścianki działowe, co uczyniło pierwotny układ wnętrza.

Pałac Tarłów przy ul. Podgrodzie 3. Wzniesiony w XVII w. Obiekt poddany został gruntownym zabiegom remontowo-adaptacyjnym w związku z przejściem go przez Wojewódzki Dom Kultury. Dokonane zmiany wnętrza i odnowienie elewacji przyczyniło się do podkreślenia reprezentacyjnego charakteru pałacu.

Wyrazem dbałości o ciekawsze obiekty architektoniczne z przełomu XIX i XX w., położone poza śródmieściem i nie objęte spisem zabytków z 1954 r., są prace remontowe w pałacyku B-ci Domańskich przy ul. Kunickiego 22, w pałacyku oficjalistów cukrowni „Lublin” przy ul. Krochmalnej 7, w dworku Graffa przy ul. Łęczyńskiej 150 (po dokonaniu remontu i adaptacji dworek przeznaczono na stylową restaurację).

Remonty kapitalne, obejmujące wymianę stropów, instalacji wewnętrznych, stolarki, podłóg i pieców, a w niektórych wypadkach także więźby i pokrycia dachowego oraz wzmocnienie fundamentów przeprowadzono w następujących kamienicach: ul. Cicha 8, ul. Cyrulicza 2, ul. Grodzka 7 i 8, Krakowskie Przedmieście 3, 7, 9, 13, 32, 39 i 78, ul. Olejna 7, ul. Osterwy 2, ul. Rady Delegatów 17, ul. Rybna 1 oraz ul. Złota 5 i 6. Ponadto w tzw. kamienicy Klonowicza przy Rynku 2 zakończono odbudowę krużganków, a w budynku przy Krakowskim Przedmieściu 78 przebito w narożu podcień komunikacyjny.

Prace związane z modernizacją wnętrza i adaptacją do nowych funk-

cji przeprowadzono w kamienicach: Rynek 8 (dla potrzeb galerii sztuki), ul. Grodzka 23 i 32/34, ul. Rady Delegatów 5 i 25 oraz ul. Trybunalska 5 i 7.

Usuwanie skutków awarii i roboty rozbiórkowe prowadzone były w kamienicach przy ul. Grodzkiej 3 i 36 oraz przy ul. Złotej 2. Przy odnawianiu elewacji kamienic w Ryńku 10, 11 i 12 oraz Bramy Rybnej nawiązano do prac wykonywanych w 1954 r.; zrekonstruowano dekorację malarską i sgraffitową z tego okresu. Niska jakość użytych barwników krajowych spowodowała, że efekty przeprowadzonych zabiegów, zwłaszcza w wypadku ostatniego obiektu, były bardzo krótkotrwałe. Wyremontowano elewacje i położono nowe tynki na obiektach: Rynek 5 i 20, ul. Cicha 4 i 8, ul. Cyrulicza 8, ul. Grodzka 2, 4, 6, 8, 10 i 12, ul. Kołłątaja 3, Krakowskie Przedmieście 17, 20, 21, 22, 24, 36, 39, 47, 53, 57, 59, 60 i 66, ul. Królewska 1, 3, 8, oraz 15, ul. Lipowa 6 i 8, ul. Narutowicza 19, 20 i 34, ul. Osterwy 2 i 5, ul. Okopowa 13, ul. Rady Delegatów 21 i 23, ul. Wieniawska 8 oraz w podwórzu kamienicy przy ul. Złotej 5.

Jadwiga Janiuk

METODY GEODEZYJNO-FOTOGRAOMETRYCZNE — SEMINARIUM W WARSZAWIE

W dniu 4 kwietnia 1975 r. w siedzibie Stowarzyszenia Architektów Polskich w Warszawie odbyło się seminarium poświęcone zagadnieniom związanym ze stosowaniem metod geodezyjno-fotogrametrycznych przy dokumentowaniu obiektów zabytkowych. Seminarium zorganizowane zostało przez Warszawskie Przedsiębiorstwo Geodezyjne przy współpracy Ośrodka Dokumentacji Zabytków. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele pracowni fotogrametrycznych i terenowej służby konserwatorskiej.

Na seminarium wygłoszono następujące referaty:

Zygmunt Podgórski: *Wykorzystywanie archiwalnej dokumentacji fotograficznej dla odtwarzania przestrzennych kształtów budowli*;
Stefan Kacprzak: *Badania odkształceń konstrukcji budowli metodami geodezyjno-fotogrametrycznymi*;

Ewa Wanat: *Fotogrametryczna dokumentacja wnętrza*;

Jan Gala: *Dokumentacja pomiarowa ruin zabytkowych na przykładzie m. in. zamków w Janowcu i Krzyżtoporze*;

Teresa Kanclerz: *Dokumentacja geodezyjno-fotogrametryczna elewacji: pojedynczych obiektów, zespołów i ciągów ulicznych jako zbiór danych wyjściowych do opracowania kompleksowych pomiarów inwentaryzacyjnych*.

Powyższe referaty oraz pokazywane różnorodne przykłady dokumentacji dały asumpt do podjęcia ponad zasadniczymi celami i możliwościami stosowania metod fotogrametrycznych w dziedzinie dokumentowania i inwentaryzowania obiektów zabytkowych. Zastanawiano się wspólnie nad możliwościami zastosowania tych metod na szerszą skalę w ramach systematycznie prowa-

dzonej akcji ewidencjonowania i dokumentowania zabytków na terenie całego kraju. Uwzględniano przy tym różny stopień trudności i związaną z tym efektywność, terminowość i koszty stosowania fotogrametrii przy poszczególnych rodzajach zabytków — budownictwa ludowego, urbanistyki, architektury i zabytków ruchomych. Zastanawiano się również nad obiegami dokumentacji, jej formą, możliwościami powielania oraz archiwizowania i prowadzenia centralnej kartoteki wykonanych prac dokumentacyjnych.

Rozważania na wszystkie te tematy dostarczyły służbie konserwatorskiej i wykonawcom (pracownikom fotogrametrycznym) cennych informacji, które mogą być przydatne do poczynienia ustaleń, dotyczących dalszej ścisłej współpracy w omawianej dziedzinie.

Jerzy Kalicki

SESJA NAUKOWA NA TEMAŃ OCHRONY ZABYTKÓW SAKRALNYCH

W ramach obchodów Międzynarodowego Roku Ochrony Zabytków odbyła się w dniach 17—18 maja 1975 r. w klasztorze na Św. Krzyżu sesja naukowa pt. *Ochrona i konserwacja zabytków sakralnych w trzydziestolecie PRL*. Sesja została zorganizowana staraniem Wojewódzkiego Oddziału Stowarzyszenia PAX w Kiel-

cach i Zjednoczonych Zespołów Gospodarczych (IV zespół) „Veritas” w Warszawie. W spotkaniu wzięło udział ponad 100 osób, reprezentujących środowiska naukowe, konserwatorskie i muzealne.

W pierwszym dniu sesji wygłoszono następujące referaty:

Wojciech Kalinowski: *Wkład Państwa Ludowego w odbudowę i konserwację zabytkowego budownictwa sakralnego*;

Tadeusz Zagrodzki: *Problemy powojennej odbudowy konserwatorskiej katedry Św. Jana w Warszawie*;

Michał Czajnik: *Problemy korozji*

biologicznej w przebadanych przez ZZG INCO obiektach architektury sakralnej;

Zenon Mysior: *Wkład państwa w ochronę i konserwację zabytków kościelnych na terenie woj. kieleckiego;*

Ryszard Brykowski: *Niektóre problemy konserwacji drewnianego budownictwa sakralnego.*
Komunikaty:

Jerzy Stankiewicz: *Badania konserwatorskie obiektów sakralnych w Oliwie;*

Stefan Kwilecki: *Odbudowa i konserwacja obiektów sakralnych województwa szczecińskiego w trzydziestolecie PRL.*

W drugim dniu sesji referowali:
Marian Bukowski: *Odbudowa katedry wrocławskiej na tle problemów konserwatorskich budownictwa sakralnego na Ziemiach Zachodnich;*
Andrzej Michałowski: *Problemy konserwatorskie przy odbudowie klasztoru na Św. Krzyżu (połączone ze zwiedzaniem klasztoru);*

Bolesław Bielawski: *Znaczenie spo-*

łeczne ewidencji ruchomych zabytków kościelnych.

W referatach oraz w dyskusji poruszono wiele istotnych problemów. Stwierdzono, że zabytkowa architektura sakralna zajmuje ważne miejsce wśród najcenniejszych pomników kultury narodowej oraz podkreślono wszechstronną — finansową i rzeczową — pomoc państwa w jej zachowaniu. Z wielkim uznaniem zebrani wyrażali się o działalności społecznych opiekunów zabytków i powstałego z inicjatywy Stowarzyszenia PAX Specjalistycznego Biura Współpracy Naukowo-Technicznej w Warszawie.

Omawiając problemy specjalistyczne, uczestnicy sesji zwrócili uwagę na potrzebę rozszerzenia i przyspieszenia kompleksowych prac inwentaryzacyjnych w celu zdobycia pełnego rozeznania w zakresie zasobów i wartości obiektów zabytkowych, co z kolei umożliwiłoby określenie hierarchii potrzeb i zadań działalności konserwatorskiej. Za szczególnie ważną uznano sprawę ustalania wspólnie przez władze

państwowe i kościelne sposobów zabezpieczenia i zachowania dla celów ogólnospołecznych obiektów sakralnych tracących funkcje kulturowe. Podkreślono także konieczność uzgadniania z władzami konserwatorskimi przez użytkowników zabytkowych obiektów wszystkich zamierzonych prac konserwatorskich i adaptacyjnych. Dyskutanci zwrócili również uwagę na konieczność otoczenia większą opieką cmentarzy grzebalnych, na których znajdują się często wysokiej wartości dzieła sztuki — rzeźba i architektura cmentarna. Ponadto podkreślono w dyskusji potrzebę rozszerzenia badań i studiów nad znalezieniem lepszych sposobów technicznych zabezpieczeń obiektów. Mówiono także o konieczności usankcjonowania współpracy służb konserwatorskich państwowych z diecezjalnymi w zakresie ewidencji zabytków ruchomych i ich zabezpieczenia.

Sesję zakończyła wspólna wycieczka do opactwa cystersów w Wąchocku.

Jan Batkowski

KONFERENCJA W CHORZOWIE NA TEMAT OCHRONY BUDOWNICTWA LUDOWEGO

W dniach 21 i 22 maja odbyła się w Chorzowie ogólnopolska konferencja poświęcona ochronie budownictwa ludowego, zorganizowana z okazji Międzynarodowego Roku Ochrony Zabytków i udostępnienia Górnośląskiego Parku Etnograficznego społeczeństwu. Konferencję zorganizowanej przez Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie patronował Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

W obradach uczestniczyło ok. 150 osób: pracownicy służby konserwatorskiej i muzealnej, architekci, pracownicy biur dokumentacji zabytków i PP PKZ, społeczni opiekunowie i miłośnicy zabytków, a także delegacja Wołoskiego Muzeum (Valašské Muzeum v Přírodě) z Rožnawa (CSRS).

W pierwszym dniu konferencji referaty wygłosili:

Krzysztof Pawłowski: *Zagadnienia ochrony dóbr kultury w Międzynarodowym Roku Ochrony Zabytków;*
Wojciech Kalinowski: *Stan i zmierzania w zakresie dokumentacji budownictwa ludowego;*

Jerzy Stankiewicz: *Oliwa — problematyka etnografii miejskiej;*

Krystyna Kaczko i Barbara Heidenreich: *Stan i perspektywy zachowa-*

nia kultury ludowej w rejonach przemysłowych;

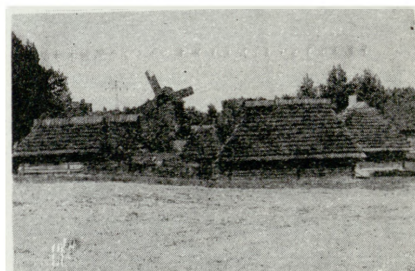
Michał Czajnik: *Zabezpieczenie obiektów zabytkowych na terenie parków etnograficznych.*

Drugi dzień spotkania poświęcony był problemom Górnośląskiego Parku Etnograficznego, o którym w swoich wystąpieniach mówili: Adam Kudzia: *Idea budowy Górnośląskiego Parku Etnograficznego;*
Stefan Cechowicz: *Problemy i perspektywy Górnośląskiego Parku Etnograficznego.*

Ostatnim punktem programu konferencji było zwiedzanie Górnośląskiego Parku Etnograficznego.

Park ten, zlokalizowany w sąsiedztwie Ośrodka Harcerskiego, na obrzeżu Wojewódzkiego Parku Kultury i Wypoczynku, powstał na obszarze 24 ha dawnych wysypisk przemysłowych. Budowę skansenu rozpoczęto w 1967 r., po zakończeniu prac projektowych, które wykonywał zespół pod kierunkiem inż. Juliana Klimka z Miastoprojektu — Kraków. Do chwili obecnej wykonano podstawowe prace przy urządzeniu i uzbrojeniu terenu oraz postawiono 30 obiektów drewnianego budownictwa ludowego, w tym trzy zagrody z wyposażonymi budynkami mieszkalnymi, budynki gospodarcze i przemysłowe. W skansenie reprezentowane jest budownictwo

Beskidu Śląskiego oraz subregionów: podgórskiego, pszczyńsko-rybnickiego, Górzan, lublinieckiego i Zagłębia. Projekt zakłada postawienie 90

1. Fragment Górnośląskiego Parku Etnograficznego

obektów, ukazujących obraz wsi z połowy XIX w. i jej rozwarstwienie społeczne.

Podczas zwiedzania skansenu uczestnicy konferencji wysłuchali popisu gry na instrumentach pasterskich, zapoznali się z pracą koronkarek z Koniakowa, zwiedzili zagospodarowaną zagrodę bogatego chłopca oraz obejrzelni występ Zespołu Pieśni i Tańca Ziemi Pszczyńskiej.

Stefan Cechowicz

WARMIŃSKIE SEMINARIUM KONSERWATORSKIE W OLSZTYNIE

W dniach 27 i 28 maja 1975 r. odbyło się w Olsztynie, w Sali Kromerowskiej Muzeum Mazurskiego,

Drugie Warmińskie Seminarium Konserwatorskie poświęcone problemom badawczym i konserwator-

skim, dotyczącym zabytków ruchomych województwa olsztyńskiego. Seminarium to zorganizowane zosta-